

Meslekiçi Eğitim Programlarımız
çerçevesinde düzenlediğimiz

"Ateroskleroz ve Hipertansiyon"

konulu toplantımıza konuşmacı olarak katılımlarından dolayı
Prof. Dr. Sayın Övsev Dörtlemeze
Prof. Dr. Sayın Halis Dörtlemeze
Prof. Dr. Sayın Atiye Çengel'e
oturum başkanı ve editör
Prof. Dr. Sayın Nurettin Abacioğlu'na

ve

**"Moleküler Biyoloji: Genler Ve Genom Projesinden
İlaç Sanayine Yansımalar"**

konulu toplantımıza konuşmacı katılımlarından dolayı
Prof. Dr. Sayın Mehmet ÖZTÜRK

teşekkürlerimizi sunuyoruz

Ankara Eczacı Odası
Yönetim Kurulu

Önsöz

Bu kitapta, Ankara Eczacı Odasının Meslek İçi Eğitim Programı (MİEP) kapsamında düzenlediği iki etkinlik sırasında anlatılanların bir derlemesi sunulmaktadır.

İlk etkinlik, 17 Şubat 2001 tarihinde “**Ateroskleroz ve Hipertansiyon**” başlığı ile düzenlenmiştir. Bu toplantıda Gazi üniversitesi Tıp Fakültesi Kardiyoloji Anabilim Dalı öğretim üyelerinden **Prof. Dr. Sayın Övsev Dörtlemez, Prof. Dr. Sayın Halis Dörtlemez ve Prof. Dr. Sayın Atiye Çengel** davetli konuşmacı olarak, sırasıyla “**Ateroskleroz ve Etiyopatogenezi**”, “**Ateroskleroz ve Tedavisi**” ve “**Hipertansiyon ve Tedavisi**” konularını katılımcılara sunmuşlardır.

İkinci etkinlik ise, 24 Mart 2001 tarihinde düzenlenmiştir. Bu toplantının davetli konuşmacısı olan Bilkent Üniversitesi Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü öğretim üyelerinden **Prof Dr. Sayın Mehmet Öztürk** katılımcılara **Moleküler Biyoloji: Genler ve Genom Projesinden İlaç Sanayine Yansımalar** konusunda bir sunum yapmıştır.

Ankara Eczacı Odası her iki toplantının da bant çözümlerini yaptırıp, düzeltme için yazarlarının görüş ve değerlendirmelerini aldıktan sonra bunun bir kitap metni haline getirilmesini bir görev olarak bana verdi. Kuşkusuz konuşma metinlerinin bir kitap monografı formatına dönüştürülmesi zahmetli zor ve hatta tehlikeli bir uğraştır. Ancak, yakından tanıdığım kıymetli hocaların, eczacı meslek topluluğu için verdikleri büyük eğitsel gayrette “çorbada tuz misali” bir payımın olma fırsatını yakalamak beni sevindirmiş ve anlamda da kitabın hazırlık süreci zevkli uğraşlarımdan birisi olmuştur.

Konuşmaları kitap formatına aktarırken en zorlandığım konulardan birisi konuşma dilinin esnekliğini, kitap yazı dilinin formelliği içerisine yedirme çabası olmuştur. Konuşmaların kendi akıcılığı içindeki konu değişimlerini uygun başlıklar atayarak vurgulamaya çalıştım. Bunda başarılı olup, olmadığının taktirini yazarlarının ve okuyanların hoşgörüsüne sunmak istiyorum. Anlatımlar bakımından yazarların dil özelliklerine büyük ölçüde sadık kalmaya çaba ve özen gösterdim. Türkçe dil kuralları, imlası, grameri, fonetiği veya dil vurgusu bakımından gerekli bazı önlemler almak, bu dönüşüm sırasında zaman zaman kaçınılmaz oldu. Bundaki kusurların tümü bana aittir. Sunumlarda izlemek fırsatını bulduğumuz zengin görsel malzemenen ne yazık ki ancak çok azı bu kitaba dahil edilebilmiştir. Eğer gösterilen saydamların tümü yazılı malzeme içerisine dahil edilebilseydi anlatımların zenginliği kitaba daha bir yüksek

sunum olarak taşınmış olacaktı. Ancak, hazırlıklar sırasında eldeki malzeme ile yetinmek zorunda kalınmıştır.

Elde bulunan metin çözümlerinde Ankara Eczacı Odası Başkanı Sayın Mustafa Demir'in sunuş konuşmaları ile, oturumlara ilişkin diğer konuşmalar ve tartışma bölümleri olduğu gibi kitap içeriğine dahil edilmiştir. Sonuç olarak konuşma tutaklarının asgariye indirildiği ve konuşmaların yazılı kitap metinleri haline dönüştürüldüğü bir bilgi derlemesi ortaya çıkmıştır.

Kitabın içerisine tarafımdan yazılmış bir konu da ayrıca dahil edilmiştir. Ateroskleroz ve hipertansiyon konusu ile yakından ilgili olan bu konu, **“Kardiyovasküler Sistemin Kronobiyolojisi ve Kronotedavisi”** başlığını taşımaktadır. Konvansiyel klinik uygulamalara yeni girmekte olan bir tıbbi yaklaşımı anlatan bu yazı, eczacı meslektaşların ilgişine ve bilgisine bir tamamlayıcılık faktörü olarak sunulmaktadır.

Ankara Eczacı Odası Yönetim Kurulu'nun mesleki bilgilenmeye yönelik bu önemli çabası her türlü övgünün üzerindedir.

Editör

Prof. Dr. Nurettin Abacıoğlu

15. Temmuz 2001-Ankara

İçindekiler

“ATEROSKLEROZ ve HİPERTANSİYON”

ATEROSKLEROZ VE ETİYOLOGJENİZİ.....13-19

Prof. Dr. Övsev DÖRTLEMEZ

Giriş

Tanımlama

Endotel: fizyolojik aktivitesi ve fizyopatolojisi

Endotel reseptörleri

Endotelden sentezlenen ve salıverilen endojen maddeler

Endotelde hasar

Aterosklerozda risk faktörleri

Aterosklerotik tutulum

Hiperkolesterolemide aterosklerotik tutulumlar ve önlemler

Sonuç

ATEROSKLEROZ VE TEDAVİSİ.....21-31

Prof. Dr. Halis DÖRTLEMEZ

Giriş

Ateroskleroz tedavisine yaklaşım

Ateroskleroz tedavisine yaklaşımda korunma

Aterosklerotik risk faktörleri

Ateroskleroz ve beslenme-yağ ilişkisi

Ateroskleroza karşı lipit düşürücü tedaviyle sağlanan koruma

Ateroskleroz ve trigliseridler

Ateroskleroz ve hipertansiyon

Ateroskleroz tedavisi ve aspirin

Ateroskleroz ve diyabet

Ateroskleroz tedavisi ve ACE inhibitörleri

Ateroskleroz tedavisi ve vitamin E

Ateroskleroz ve nikotin

Ateroskleroz ve alkol

Ateroskleroz ve obezite

Ateroskleroz tedavisi ve egzersiz

Ateroskleroz tedavisi ve diyet

Ateroskleroz tedavisi ve homosistein

Ateroskleroz gebelik ve hiperkolesterolemi

Ateroskleroz ve inflamasyon

HİPERTANSİYON VE TEDAVİSİ.....33-44

Prof. Dr. Atiye ÇENGEL

Giriş ve tanım

Hipertansiyon tanısında kan basıncı ölçümünün önemi

Hastalık olarak Hipertansiyonun Önemi: insidans
Hastalık olarak Hipertansiyonun Önemi: Kardiyovasküler komplikasyonlar
Hastalık olarak Hipertansiyonun Önemi: Evrelendirme
Hipertansiyon oluşumunun nedenleri
Esansiyel veya primer hipertansiyon
Sekonder hipertansiyon
Hipertansiyonda organ tutulumları
Hipertansif hastalarda risk grubu sınıflaması
Hipertansiyon tedavisinde yaşam tarzı düzenlemesi
Antihipertansiflerle tedavi
a) Antihipertansiflerle tedavi: Diüretikler
b) Antihipertansiflerle tedavi: Adrenerjik nöron inhibitörleri
c) Antihipertansiflerle tedavi: Alfa-beta reseptör blokerleri
d) Antihipertansiflerle tedavi: İmidazolin resptör agonistleri
e) Antihipertansiflerle tedavi: Anjiyotensin reseptör antagonistleri
f) Antihipertansiflerle tedavi: Kalsiyum Kanal Blokerleri
g) Antihipertansiflerle tedavi: Anjiyotensin Reseptör Blokerleri
Hipertansiyon ve Kombinasyon Tedavisi
Hipertansiyon ve Basamaklı Tedavi
Hipertansiyon Tedavisi Bakımından Kontrendikasyonlar

KARDİYOVASKÜLER SİSTEMİN KRONOBİYOLOJİSİ VE KRONOTEDAVİSİ .....

53-74

Prof. Dr. Nurettin ABACIOĞLU

Giriş

Temel Kronobiyolojik Kurallar

Sirkandiyar Ritimler Ve Hastalıklar

Biyolojik Ritimlerin Tanıya Etkisi

Kronoteropatikler Ve Kronofarmakoloji

Kardiyovasküler Sistem Ritimleri

a) Kalp Hızı (KH) İle İlgili Ritimler

b) Kalbin Elektriksel Aktivitesi İle İlgili Ritimler

c) Kan Basıncı (KB) İle İlgili Ritimler

d) Kan Basıncı Sirkandiyar Ritminin Ölçülmesi Ve Hipertansiyon Bakımından
Değerlendirme

e) Kan Basıncı Ritminin Bozulduğu Durumlar

f) Sempatoadrenal/Parasempatik Tonüs Denge Değişiklikleri İle İlgili Ritimler

g) Renin-Anjiyotensin-Aldosteron Sistemine İlişkin Ritimler

h) Kan Parametreleri ve Koagülasyona İlişkin Ritimler

i) Periferik Dolaşıma İlişkin Ritimler

Kardiyovasküler Olaylar İle Hastalıklar İlişkisi
Koroner Kalp Hastalıkları ile İlgili Tedavi Yaklaşımları
Kardiyovasküler Hastalıklarda Kronoteropatik Yaklaşımlar
Sonuç
Kaynaklar

**“MOLEKÜLER BİYOLOJİ: GENLER VE GENOM
PROJESİNDEN İLAÇ SANAYİNE YANSIMALAR” 81-94**

Prof. Dr. Mehmet ÖZTÜRK

Giriş

Genler ve genom

Kavramlar arasında bir gezinti:

- a) Genotip-fenotip
- b) Gen
- c) Genom
- d) Genetik hastalıklar
- e) Protein sentezi ve genetik hastalıklar

Moleküler biyoloji ve insan genom projesi

Genomlar Projesi

Genomlar projesinden ilaç sanayine yansımalar